

CARTA DE PRINCIPII ȘI ANGAJAMENTE

Organizațiile societății civile din Republica Moldova

Avînd în vedere faptul că în Republica Moldova locuiesc aproximativ 184 mii persoane cu dizabilități (cca. 5% din totalul populației), dintre care 92% sunt adulți, 49% sunt femei și cca. 59% locuiesc în zone rurale, iar 1,7% din numărul total al copiilor Republicii Moldova îl constituie copiii cu dizabilități;

Reamintind Declarația universală a drepturilor omului, Carta socială europeană (revizuită), Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități ratificată de Republica Moldova în 2010, Recomandările Comitetului de Miniștri către Statele membre ale Consiliului Europei, Directivele Consiliului Europei și alte instrumente regionale și internaționale privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu dizabilități;

Reamintind prevederile Constituției Republicii Moldova; a Legii nr. 60 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități; a Legii nr. 121 cu privire la asigurarea egalității; ajustările legislative și instituționale naționale la prevederile Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități; elaborarea și aprobarea diferitor strategii sectoriale care vizează inclusiv persoanele cu dizabilități; reglementarea și pilotarea serviciilor comunitare alternative celor rezidențiale; implementarea diferitor proiecte privind dezinstituționalizarea și prevenirea instituționalizării persoanelor cu dizabilități etc.;

Preocupate de faptul că, în ciuda angajamentelor asumate și progreselor înregistrate la nivel național, persoanele cu dizabilități din Republica Moldova continuă să se confrunte cu diverse încălcări ale drepturilor fundamentale ale omului, întîmpinînd bariere în participarea la viața societății, sunt cel mai puternic discriminate la angajare în cîmpul muncii și la locul de muncă, în relațiile cu autoritățile, în accesul la serviciile de sănătate și educație, în accesul la viața publică și politică etc., și reprezintă unul dintre grupurile cele mai expuse la excluderea socială;

Angajate să contribuie la promovarea deplinei exercitări a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului de către persoanele cu dizabilități;

RECOMANDĂ PARTIDELOR POLITICE DIN REPUBLICA MOLDOVA

- 1) să se ghideze, în activitatea lor, de **principiile** afirmate de Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități, și anume:
 - a) Respectarea demnității inalienabile, a autonomiei individuale, inclusiv a libertății de a face propriile alegeri, și a independenței persoanelor;
 - b) Nediscriminarea;
 - c) Participarea și integrarea deplină și efectivă în societate;
 - d) Respectul pentru diversitate și acceptarea persoanelor cu dizabilități ca parte a diversității umane și a umanității;
 - e) Egalitatea de șanse;
 - f) Accesibilitatea;
 - g) Egalitatea între bărbați și femei;
 - h) Respectul pentru capacitățile de evoluție ale copiilor cu dizabilități și respectul pentru dreptul copiilor cu dizabilități de a-și păstra propria identitate.
- 2) să subscrie la **angajamentele** formulate de societatea civilă, asigurînd continuitatea, precum și formularea de noi inițiative legislativ-normative și politici sociale care vizează îmbunătățirea calității vieții persoanelor cu dizabilități, de o manieră consistentă cu prevederile Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități.

ANGAJAMENTE 2014 – 2018

LEGISLAȚIE

1. Elaborarea unei Strategii și a Planului Național de Acțiuni pe termen lung privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități, și implementarea acestora în perioada mandatului
2. Asigurarea dreptului la capacitate juridică a persoanelor cu dizabilități și promovarea unui cadru legal care asigură suport în luarea deciziilor

ACCESIBILITATE

1. Adaptarea normativelor în vigoare privind accesul persoanelor cu dizabilități la mediul fizic și mijloacele de transport la standardele europene și internaționale, ținând cont de nevoile generate de diverse deficiențe.
2. Asigurarea accesibilității noilor construcții și adaptarea rezonabilă graduală a construcțiilor vechi
3. Asigurarea și reglementarea unor modalități de informare și comunicare în formate accesibile persoanelor cu dizabilități, ținând cont de nevoile generate de diverse deficiențe
4. Revizuirea / elaborarea și aplicarea unor mecanisme eficiente de responsabilizare a subiecților care nu asigură condiții de accesibilitate a mediului construit și infrastructurii, transportului și informației

DEZINSTITUȚIONALIZARE ȘI SERVICII SOCIALE

1. Continuarea reformei sistemului de îngrijire rezidențială a persoanelor cu dizabilități, concomitent cu diversificarea serviciilor sociale comunitare destinate persoanelor cu dizabilități în funcție de necesitățile acestora și în funcție de criteriul geografic
2. Aplicarea mecanismului de realocare a resurselor financiare din instituții spre servicii sociale comunitare de calitate și creșterea cuantumului resurselor financiare alocate pentru servicii sociale care promovează incluziunea în comunitate și viața independentă
3. Reglementarea unui pachet minim de servicii sociale obligatorii, finanțate de la bugetul central, pe care APL să le ofere persoanelor cu dizabilități, în funcție de nevoile evaluate, inclusiv prin contractarea societății civile în prestarea serviciilor
4. Stabilirea unui mecanism de formare continuă și acreditare a personalului din serviciile destinate persoanelor cu dizabilități

EDUCAȚIE

1. Continuarea promovării educației incluzive a copiilor cu dizabilități
2. Crearea / dezvoltarea mecanismelor de implementare a educației incluzive conform prevederilor Codului Educației și Strategiei Educația 2020

MUNCĂ

1. Elaborarea, aprobarea și aplicarea mecanismului de implementare a prevederilor legale existente, referitoare la ocuparea persoanelor cu dizabilități (cotele de angajare, angajare asistată)
2. Elaborarea, aprobarea și aplicarea unui mecanism de stimulare a angajatorilor pentru oferirea locurilor de muncă persoanelor cu dizabilități
3. Perfecționarea mecanismului de determinare a capacității de muncă în procesul de stabilire a gradului de dizabilitate și capacității de muncă. Certificatele de dizabilitate și capacitate de muncă să indice ce poate / nu poate persoana cu dizabilități să realizeze, reieșind din limitările sale funcționale

SĂNĂTATE

1. Asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități (inclusiv severe) la serviciile de (re)abilitare în funcție de necesități, în raza unității teritoriale administrative în care se află sau la nivel de raion
2. Instituirea în cadrul instituțiilor medico-sanitare publice existente a Serviciilor de intervenție timpurie, reglementarea acestora și creșterea competențelor în intervenția timpurie
3. Dezvoltarea unui mecanism de informare permanentă și transparentă privind lista de medicamente compensate pentru fiecare categorie de beneficiari

STATISTICI

1. Îmbunătățirea mecanismelor de colectare a datelor statistice din domeniul dizabilității, dezagregate în funcție de diferiți indicatori

DIALOG CU SOCIETATEA CIVILĂ

1. Implicarea societății civile în procesul de formulare a politicilor și de luare a deciziilor care vizează persoanele cu dizabilități, precum și în monitorizarea implementării acestora

SEMNETARI

1. Coaliția Civică pentru Alegeri Libere și Corecte
2. AO "Keystone Human Services International Moldova Association"
3. Fundația Est Europeană
4. Asociația „Alianța Organizațiilor pentru Persoane cu Dizabilități din Republica Moldova” (AOPD)
5. Alianța Centrelor Comunitare de Acces la Informație și Instruire INFONET
6. Centrul pentru Jurnalism Independent
7. Asociația Promo-LEX
8. Asociația Surzilor din Republica Moldova
9. Societatea Orbilor din Moldova
10. Centrul de Asistență Juridică pentru Persoane cu Dizabilități (CAJPD)
11. Consiliul Național al Tineretului din Moldova
12. Institutul pentru Drepturilor Omului (IDOM)
13. AO „Lumos Foundation Moldova”
14. Asociația „MOTIVAȚIE” din Republica Moldova
15. AO „Centrul de Reabilitare și Integrare Socială a Copiilor cu Dizabilități de Intelect CULTUM”
16. AO „Asociația Copiilor surzi din Moldova”
17. Asociația de Susținere a Copiilor cu Cerințe Speciale
18. Asociația „Verbina”
19. Asociația pentru Reabilitare și Integrare Socială a Copiilor cu Sindromul DOWN
20. Asociația de Sprijin a Copiilor cu Handicap Fizic din Moldova
21. Asociația persoanelor cu deficiențe de auz „Cantemir”
22. Centrul "Speranța" Chișinău
23. Asociația de Sprijin a Copiilor cu Handicap Fizic din Peresecina
24. AO "Femeia și Copilul – Protecție și Sprijin"
25. AO "Asociația de sprijin a copiilor și tinerilor cu dizabilități "Dorința"
26. AO "Centrul de intervenție precoce "Voinicel"
27. Fundația "Ecolul Cernobîlului"
28. Centrul de Informare și Documentare privind Drepturile Copilului
29. Asociația Publică „Clinica Juridică”
30. AO „Eldorado”
31. Asociația „SOMATO”, Bălți
32. ASPDI "DOR"
33. AO „Speranța” Cahul
34. AO „Satul meu Țiganca”
35. Organizația obștească pentru copii și tineri cu dereglări funcționale „Stoicii”
36. Asociația obștească pentru persoane cu dizabilități din Găgăuzia „Un pas spre succes”
37. Centrul Comunitar „Unitate” din Tudora
38. Centrul Comunitar „Vis” din Băcioi
39. AO "Juriștii pentru Drepturile Omului"
40. Asociația Invalizilor "Speranța", Șoldănești
41. Asociația pentru Persoane cu Dizabilități de Intelect "Humanitas" din Republica Moldova
42. ONG "Terra-1530"
43. NGO Always together
44. Centrul „Acces Info”
45. Asociația Presei Electronice (APEL)
46. Agenția pentru Dezvoltare Regională "Habitat"
47. ONG "Armonia Vieții" din or. Taraclia
48. ONG "Generatia Mea"
49. Centrul CONTACT
50. AO Consult-Nord
51. AO Moștenitorii
52. AO AGRO-DICOM